

POLITIEKE BEESTJES

Nieuwsbrief Friese Statenfractie PvdD

Weer fris uit de startblokken

Door Frederique Kosse

Het zomerreces is voorbij en de Statenfractie stond meteen in de startblokken: werkbezoeken aan onder andere Meten=Weten, het Friese landbouwmuseum; een presentatie door 'stikstofprofessor' Jan Willem Erisman; een Waddendemonstratie in Holwert ; repareren bezuinigingen op cultuur en een debat in Provinciale Staten over de nieuwe Omgevingsvisie.

Ook waren we in Brussel bij het congres van het Interprovinciaal Overleg, gingen we op bezoek bij de PvdD-fractie in het Europees Parlement en waren we bij een presentatie over samenleven met wolven door het Wolf Fencing Team Belgium.

Dierenwelzijn is de rode draad bij alles wat de Statenfractie doet. If het nu gaat om landbouw, infrastructuur of wonen, alles wat we doen in Fryslân raakt ook de miljoenen dieren die hier leven of tijdelijk verblijven. Mooie opsteker: in de intentieverklaring van de Europese Commissie wordt dierenwelzijn expliciet benoemd. Dit betekent dat dierenwelzijn wordt meegenomen in de Europese werkprogramma's van 2026. Kleine stapjes, maar in ieder geval in de goede richting.

IN DIT NUMMER

Meten = Weten

Fries landbouwmuseum

Jan Willem Erisman

Waddendemo Holwert

Cultuur = essentieel

Omgevingsvisie

PvdD-fractie EP

Wolf Fencing Team

Meten = Weten

Marga van den Ham was in Westerbork bij een avond over landbouwgif georganiseerd door Meten=Weten. Dit burgerinitiatief zet zich sinds 2019 in voor een gezonde leefomgeving, met zo min mogelijk landbouwgif. Metingen tonen aan dat gebruikte middelen ver van bespoten akkers te vinden zijn. Sommige middelen zitten zelfs het hele jaar in de lucht, ook in huizen en scholen.

Spil van de avond was CDA-politicus Rendert Algra. Deze heeft in zijn jeugd veel met landbouwgif gewerkt en hij heeft nu helaas de ziekte van Parkinson. Zijn persoonlijke verhaal, met humor verteld, raakte bij veel mensen een snaar. Uit het publiek kwam onder andere de vraag of ziekten, zoals leukemie en ALS, ook aan landbouwgif gerelateerd kunnen worden. Dik de Groot, voormalig huisarts in Zuidwolde, probeerde hierop zo goed mogelijk een antwoord te geven.

Ondanks het beladen onderwerp was er een respectvolle uitwisseling van argumenten. Door met elkaar in gesprek te blijven, kan schade aan gezondheid (bv. Parkinson & kanker) en natuur eerder worden voorkomen.

De Statenfractie wil dat onder andere het voorzorgsbeginsel leidend wordt in landbouwbeleid en de Omgevingsvisie: geen vergunning voor middelen zolang niet bewezen is dat deze onschadelijk zijn voor natuur en gezondheid.

Fries Landbouwmuseum

Marga van der Ham en Frederique Kosse waren op bezoek in het Fries Landbouwmuseum in Leeuwarden. Het museum is niet alleen vernieuwd qua gebouw, maar vaart ook een nieuwe koers: het museum wil een platform zijn voor een verbindende en gezonde dialoog over duurzame en toekomstbestendige landbouw.

Een mooi voorbeeld is de tentoonstelling waar nu aan gewerkt wordt: Second Thought, een tentoonstelling &

dialogo over voedsel naar aanleiding van de expositie Food for Thought van Kadir van Lohuizen. Deze expositie brengt het wereldwijde voedselsysteem in beeld waarin de reis van voedsel – van productie tot afval – wordt verbeeld. Je krijgt inzicht in de extremen van ons huidige voedselsysteem. Twee voorbeelden: uien uit Nederland die wij niet eten, maar die overal op de wereld verkocht worden en soja uit Zuid-Amerika voor onze koeien, terwijl daar het oerwoud vernietigd wordt.

Directeur directeur Peter Wester vroeg of wij nog tips hadden en die hadden we: ga als museum uit van de intrinsieke waarde van dieren en laat zien wat nodig is voor een dierwaardige veehouderij. En vergeet ook de eiwittransitie niet!

Jan Willem Erisman

In Leeuwarden was de Statenfractie bij een presentatie Jan Willem Erisman oftewel de stikstofprofessor (professor Milieu en Duurzaamheid / voorzitter Wetenschappelijke Klimaatraad). De conclusie was dat Nederland pas van het slot kan als de natuur herstelt en de stikstofuitstoot fors daalt.

De gevolgen van te weinig doen tegen stikstofuitstoot zijn enorm. De kosten bedragen 20 tot 25 miljard tot 2035 en dit is net zo duur als wél maatregelen nemen. Verder blijven boeren – en vooral PAS-melders – in voortdurende onzekerheid en weten zij niet hoelang hun bedrijf kan blijven bestaan. Daarnaast zal de schaalvergroting in de landbouw onvermijdelijk leiden tot verdere industrialisering van ons landschap.

Volgens professor Erisman moeten we een visie ontwikkelen op gezonde landbouw voor mens, dier en natuur. Hierbij hoort zorgen voor ondersteuning voor boeren die willen omschakelen en het stimuleren van een markt voor lokale en duurzame producten.

Dit laatste sluit naadloos aan bij initiatieven voor Bioregio's en Biosteden. In oktober wordt bekend wat de mogelijkheden zijn voor een Bioregio Greidhoeke, een Fries initiatief van de Friese Voedselbeweging en Avalon. Wordt vervolgd dus.

Waddendemo Holwert

Op 6 september demonstreerden de PvdD Statenfracties Groningen en Fryslân samen met honderden mensen uit heel Nederland tegen gasboringen in de Waddenzee (en tegen zoutwinning, kabels, vervuiling). Waarom? Omdat wij ons zorgen maken over de toekomst van de Waddenzee.

voor een verrijking van het leven. In deze tijd van maatschappelijke transitie spelen kunst en cultuur ook een cruciale rol bij de verbeelding en vormgeving van de samenleving die we voor ogen hebben, een samenleving die niet ego-, maar ecocentraal is. [...] Partij voor de Dieren staat voor een kunst- en cultuursector die daadwerkelijk van, voor en door alle inwoners van de provincie is.' Daarom hebben we alles op alles gezet om de bezuinigingen op cultuur tegen te houden of op zijn minst te verzachten.

En onze zorgen zijn terecht. De Waddenzee stond voor het derde jaar op rij op de agenda van de UNESCO. Hoewel de Werelderfgoedstatus van de Waddenzee niet is ingetrokken, maakt de UNESCO zich grote zorgen: mogelijke gaswinning bij Ternaard, het aanleggen van infrastructuur zoals kabels en waterstofleidingen en de gevolgen van klimaatverandering. De UNESCO roept Nederland, Duitsland en Denemarken op om een gezamenlijke bufferzone rond het gebied in te stellen, zodat er één beschermingsgrens komt die voor alle drie de landen geldt.

Wij dienden een motie van de PvdA om alle bezuinigingen terug te draaien mee in. Net als een motie van de VVD om in ieder geval een deel van de cultuursector te redden. Alleen de laatste motie heeft het gehaald. Dit betekent dat onder andere Meeuw Jonge Theatermakers blijft bestaan en dat jongeren in Fryslân op hoog niveau theater kunnen blijven maken.

Cultuur = essentieel

Wat in ons Verkiezingsprogramma voor Provinciale Staten 2023 over cultuur staat? Daar staat: 'Cultuur zorgt voor

Omgevingsvisie

Een groot deel van de PS-vergadering van 24 september ging over de Omgevingsvisie: een langetermijnvisie voor de hele fysieke leefomgeving van Fryslân: water, natuur, landbouw, wonen en verkeer. De definitieve Omgevingsvisie wordt vastgesteld in mei 2026, maar eerst is het tussenproduct besproken: Contourenschets Omgevingsvisie.

De Statenfractie kreeg de toezegging dat dierenwelzijn en dierwaardige veeteelt worden meegenomen in de verdere uitwerking van landbouw in de Omgevingsvisie. Ook wordt gekeken of het mogelijk is om ons voorstel voor een prioritaire ladder voor agrarisch landgebruik mee te nemen. PvdD wil namelijk dat in Fryslân voorrang wordt gegeven aan een diverse voedselproductie voor mensen en niet aan de productie van veevoer of sierteelt.

En we kregen nog meer toezeggingen. Het voorzorgsbeginsel en het principe 'de vervuiler betaalt' worden meegenomen in de definitieve Omgevingsvisie. Tot slot vroegen we of jongerenorganisaties in Fryslân een bijdrage mogen leveren aan de Omgevingsvisie. Het is immers hun toekomst. Hierop kregen we een positieve reactie.

De komende maanden werken we onze ideeën over de Omgevingsvisie verder uit. Voor mensen en dieren.

PvdD-fractie EU

Samen met de Statenfractie PvdD Gelderland waren wij op werkbezoek bij onze Europese fractie. En er viel genoeg te bespreken: nieuw Europees beleid dierenwelzijn, het Europees burgerinitiatief End the Cage Age en het Europees beleid biologische landbouw.

Natuurlijk houden de provinciale fracties en de Europese fractie elkaar ook via mails e.d. op de hoogte, maar een live ontmoeting zorgt voor nieuwe inspiratie en ideeën over hoe we elkaar in Europa en in de provincies kunnen versterken. Voor provincie Fryslân is de Europese inbreukprocedure over weidevogels van belang. Wij danken de Europese fractie PvdD voor de hartelijke ontvangst.

Wolf Fencing Team

In Brussel waren Menno Brouwer en Frederique Kosse bij een presentatie van het Wolf Fencing Team (een netwerk van vrijwilligers). Het team adviseert plus ondersteunt veehouders bij de plaatsing van wolfwerende hekken. Het plaatsen van deze hekken is ingewikkeld en tijdrovend. De hekken moeten bovendien onderhouden worden om stroomuitval te voorkomen. België geeft 80 tot 90 procent subsidie voor wolfwerende hekken. Cijfers laten zien dat daar waar wolfwerende hekken staan, het aantal schadegevallen spectaculair daalt.

Het plaatsen van wolfwerende hekken

alleen is niet voldoende: het moet samengaan met een verbod op de jacht. Dan hebben wolven genoeg wild om op te jagen en wordt voorkomen dat ze noodgedwongen toch kiezen voor landbouwdieren.

Hekken plus een jachtverbod maakt conflictarm samenleven met wolven mogelijk.

In België wordt niet gekozen voor polarisatie, maar voor het vergroten van kennis, het kweken begrip en financiële plus technische ondersteuning voor veehouders die preventieve maatregelen nemen. Daarom zijn er in België nauwelijks boze veehouders en is het draagvlak voor natuurherstel groot. En dat is maar goed ook, want wolven zijn sleutelfactoren binnen ecosystemen: door hun invloed op andere diersoorten, vegetatie en bodem dragen ze bij aan een gezonde natuurlijke balans.

Deze nieuwsbrief verschijnt 1 x per kwartaal.
Redactie: Menno Brouwer, Frederique Kosse, Lyde Bander

© Friese Statenfractie Partij voor de Dieren

Wil je geen nieuwsbrief meer ontvangen? Stuur een mail naar:
partijvoordedieren@fryslan.frl

**Partij voor
de Dieren**

Statenfractie Fryslân

AGENDA O.A.

13 oktober
Raad van State – Den Haag

13-15 oktober
Week of European Regions & Cities – Brussel

16 oktober
Dierenwelzijn FMF – Burgum

26 oktober
Klimaatmars – Den Haag

29 oktober
Tweede Kamerverkiezingen